

Riigiküla jäätmekava keskkonnamõju strateegiline hindamine

KSH PROGRAMM

Keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) programm on dokument, milles kirjeldatakse kavandatavat tegevust, määratakse ära sellega kaasneva keskkonnamõju strateegilise hindamise sisu ja ulatus ning kirjeldatakse KSH metoodikat ja ajakava. Keskkonnamõju strateegilise hindamise programm on alusdokumendiks KSH läbiviimisel ja aruande koostamisel.

1. Keskkonnamõju strateegilise hindamise objekt

Keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) objektiks on Ida-Virumaal Vaivara vallas asuva Riigiküla kalmistu jäätmekava aastateks 2010-2015.

Keskkonnamõju hindamise algatamise aluseks on keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindang „SA Vaivara Kalmistud Riigiküla kalmistu jäätmekava“ (2010), mille kohaselt kavandatakse tegevust, mis võib oluliselt mõjutada keskkonda *Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse §6 lõigete 2 ja 3 lausel*.

Riigiküla kalmistu jäätmekava 2010-2015 ja selle keskkonnamõju strateegiline hindamine algatati Vaivara Vallavolikogu poolt 08.04.2010. a otsusega nr 37.

Kavandatava tegevuse eesmärk on tagada Peeterristi külas asuva Riigiküla kalmistu (katastrinumber 85101:003:0960) jäätmekäitluse parem korraldus. Käesoleval hetkel kogutakse aastas kokku ca 2000-2500 m³ jäätmeid, mis transporditakse Uikala prügilasse. Prügila asub linnulennult ca 40 km kaugusel.

Jäätmekava üheks eesmärgiks on tagada kalmistul tekkivate jäätmete käitlus. Selleks nähakse ette kompostimiskoha rajamist naabermaaüksusel Tulevase (katastrinumber (85101:003:0167) asuvale maaüksusele. Kalmistu asukohta kirjeldab joonis 1.

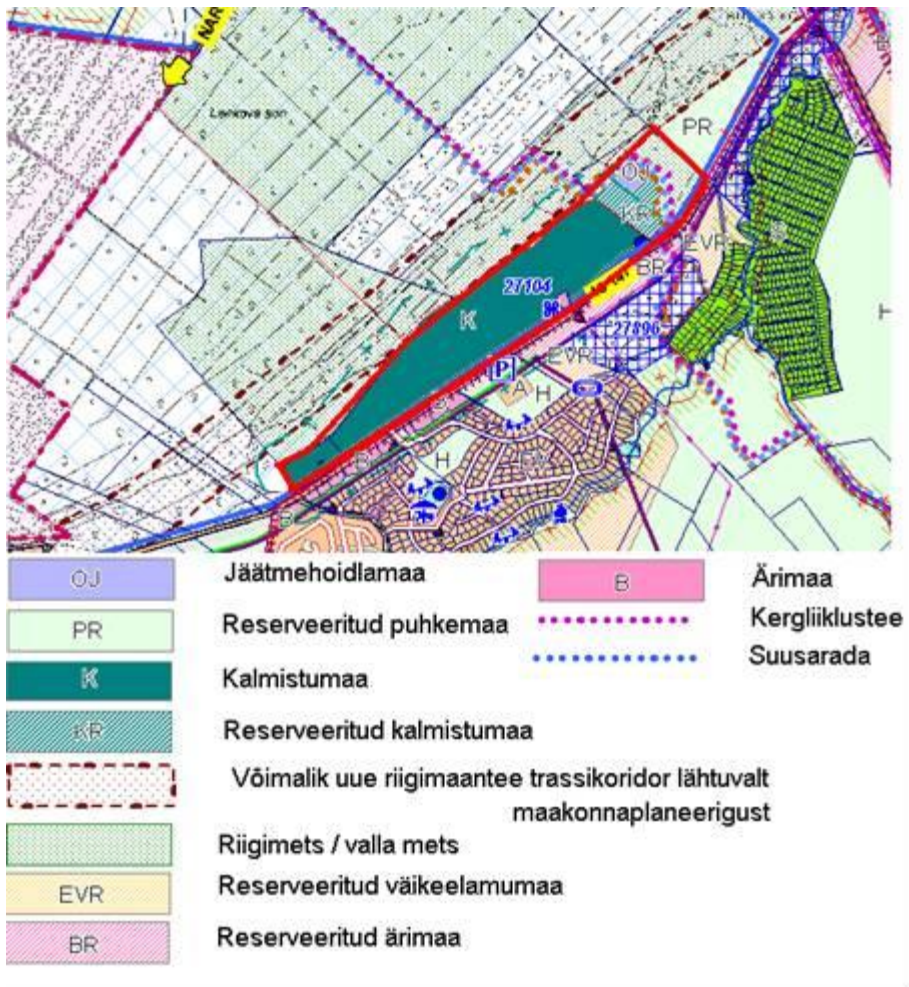

Joonis 1. Riigiküla kalmistu asukoht. (allikas: Maaameti kaardiserver, 2010).

Maa-ameti kaardiserveri andmetel on Riigiküla kalmistu maaüksuse sihtotstarbeks üldkasutatav maa, Tulevase maaüksuse sihtotstarbeks on hetkel 80% üldmaa ja 20% maatulundusmaa. Kavandatud tegevusega hõlmatud ala kogupindala on 48,3 ha, sellest 35,46 on olemasolev kalmistumaa. Lisaks piirneb kavandatava tegevusega hõlmatud ala Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Narva Aleksandri Koguduse Sininõmme kalmistu kinnistuga ning Peeterristi – Kudruküla T13147-II kõrvalmaanteega. Ülejäänud osas ümbritsevad katastriüksuseid maatulundusmaad.

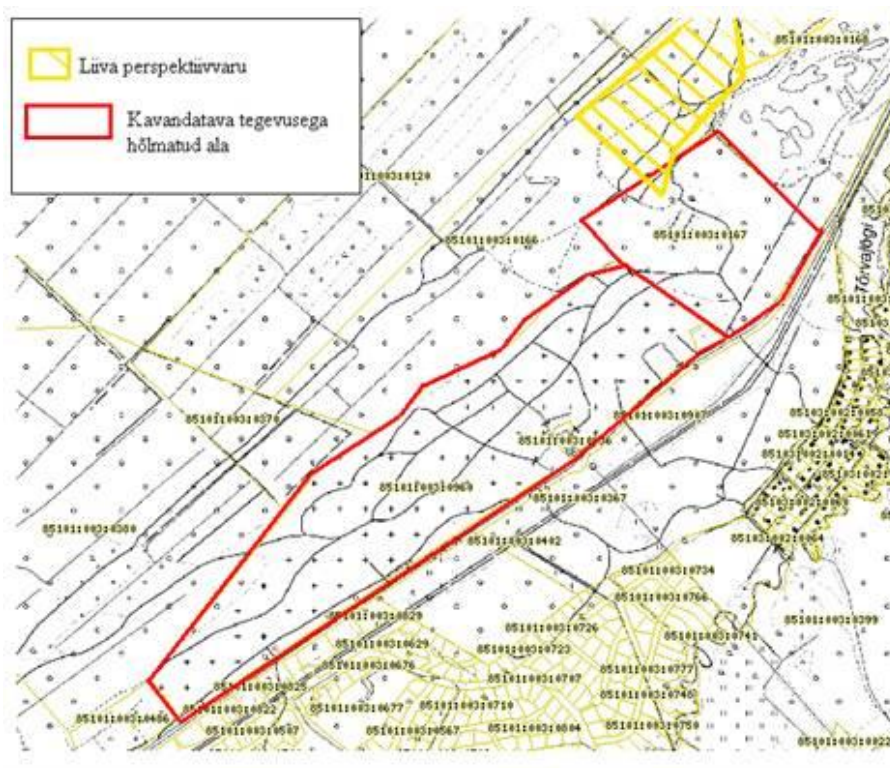
Riigiküla kalmistu ja Tulevase maaüksused on kaetud männimetsaga ning on vahelduva reljeefiga, Tulevase maaüksuse idaosa on tasasem. Tulevase maaüksus asub Ida-Viru maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“ (2003) kohaselt riikliku tasandi rohevõrgustiku koridori alal.

Vaivara valla üldplaneering (eelnõu, 2010) näeb ette üle Tulevase maaüksuse Riigiküla kalmistu edasist laienemist ning jäätmeoidla maa reserveerimist. Samuti on üldplaneeringu eskiisil märgitud kergliiklustee kulgemine üle Tulevase maaüksuse (joonis 2).

Joonis 2. Väljavõte Vaivara valla üldplaneeringust (eelnõu, 2010) jäätmekavaga hõlmatud maa-ala kohta.

Tulevase maaüksusel paikneb Maa-ameti kaardirakenduse andmeil maavara perspektiivvaru (joonis 3). Tegemist on puiste- ning täitematerjali liivaga.

Joonis 3. Kavandatava tegevuse alal paiknev Liiva perspektiivvaru (Maa-ameti kaardiserver, 2010).

Arendataval alal lähistel paikneva puurkaevu (katastri number 2 112) läbilõike ja Eesti geoloogilise baaskaardi 1:50 000 (Maa-Ameti kaardirakendus, 2010) kohaselt jääb arendatav ala kaitstud põhjaveega alale.

Vastavalt Keskkonnateabe Keskuse (2010) andmetele ei ole maaüksustel registreeritud kaitsealuseid liike, kivistisi ega mineraale, samuti ei jää ala ühegi kaitseala ega Natura 2000 võrgustiku ala territooriumile ega nende lähedusse.

2. Strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega eeldatavalt kaasnev keskkonnamõju ja selle ruumiline ulatus

Keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) käigus hinnatakse jäätmekavas planeeritud tegevuste elluviimisega kaasneva võivaid keskkonnamõjusid. KSH ruumilise ulatusega hõlmatakse nii jäätmekavaga hõlmatud kui ka seda ümbritsev ala, hinnates sh erinevate mõjude ruumilist ulatust ning nende olulisust.

Biologunevate jäätmete käitlemisel tekkiv nõrgvesi võib mõjutada pinna- ja põhjavee kvaliteeti. Samuti võib kaasneva jäätmete käitlemisel, ladustamisel ja transportimisel oluline keskkonnamõju müra ning halva lõhna tekke tõttu. KSH aruande koostamise käigus analüüsitakse mõjusid ka maakasutusele, rohevõrgustikule ja sotsiaal-majanduslikule olukorrale. Täpsemalt hinnatakse erinevaid keskkonnamõjusid KSH läbiviimise käigus (vt punkt 4. Keskkonnamõju strateegilise hindamise sisu).

3. Isikud ja asutused, keda strateegilise planeerimisdokumendi alusel kavandatav tegevus võib eeldatavalt mõjutada või kellel võib olla põhjendatud huvi selle strateegilise planeerimisdokumendi vastu

Strateegilise planeerimisdokumendi koostaja teatab keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avalikust väljapanekust ja avaliku arutelu toimumisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, ajalehes ja oma interneti koduleheküljel. Käesoleval juhul on need kohustused üle antud KSH aruande koostajale. Samuti avaldatakse info kohaliku omavalitsuse veebilehel.

Isikud ja asutused, keda strateegilise planeerimisdokumendi alusel kavandatav tegevus võib eeldatavalt mõjutada, on esitatud tabelis 1.

Tabel 1. Isikud ja asutused, keda strateegilise planeerimisdokumendi alusel kavandatav tegevus võib eeldatavalt mõjutada või kellel võib olla põhjendatud huvi antud strateegilise planeerimisdokumendi vastu.

Isik või asutus	Teavitamise viis
Keskkonnaameti Viru regioon (järelevalvaja)	post, e-post
Ida-Viru Maavalitsus	e-post
Vaivara Vallavalitsus	e-post
Narva Linnavalitsus	e-post
Keskkonnaministeerium	e-post
Kultuuriministeerium	e-post
Muinsuskaitseamet	e-post
Sotsiaalministeerium	e-post
Terviseamet	e-post
Maanteeamet	e-post
valitsusvälised organisatsioonid ja keskkonnaühendused (http://www.eko.org.ee)	e-post
detailplaneeringuga haaratud kinnistute omanikud	post
naaberkinnistute omanikud	post
naabruses asuvad suvilaühistud	post
kohalikud elanikud	ajaleht, Ametlikud Teadaanded

4. Kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivide lühikirjeldus

Keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus kaalutakse järgmiseid alternatiive:

Null-alternatiiv. Riigiküla kalmistul tekkivad jäätmed veetakse käitlemiseks Uikala prügilasse või mõnda teise vastavat luba omavasse jäätmekäitluskohta (sh Sillamäe jäätmetöötlusjaama).

Alternatiiv I – Riigiküla kalmistul sorteeritakse eraldi biolagunevad jäätmed ja muu kalmistupraht. Kalmistupraht antakse üle jäätmeluba omavale vedajale. Biolagunevad

jäätmed kompostitakse kõrval asuval Tulevase maaüksusele rajataval kompostimisväljakul. Kalmistujäätmete kompostimiseks rakendatakse aunkompostimise tehnoloogiat. Kompostimisaunade segamiseks kasutatakse kopplaadurit, aunade täiendavat õhustamist ei toimu.

Alternatiiv II – Riigiküla kalmistul sorteeritakse eraldi biolagunevad jäätmed ja muu kalmistupraht. Kalmistupraht antakse üle jäätmeluba omavale vedajale. Biolagunevad jäätmed kompostitakse kõrval asuval Tulevase maaüksusele rajataval kompostimisväljakul. Kalmistujäätmete kompostimiseks rakendatakse aunkompostimise tehnoloogiat, protsessi kiirendamiseks rakendatakse aunade sundõhustamist. Nõrgvee tekke vähendamiseks kaetakse aunad membraankattega (nn membraankompostimine). Käeoleva alternatiivi juures käsitletakse ka teisi tehnoloogiliselt sarnaseid lahendusi (nt kottkompostimine, reaktorkompostimine).

Töö käigus võib lisanduda täiendavaid alternatiive, kui KSH töögrupp leiab seatud eesmärkide täitmiseks teisi sobivaid lahendusi.

5. Keskkonnamõju strateegilise hindamise sisu

Keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus käsitletakse järgmisi teemasid:

- Mõju põhja- ja pinnaveele ning pinnasele (seoses nõrgvee tekkega ja sadevee ärajuhtimisega).
- Mõju elustikule ja ökosüsteemidele ning rohevõrgustikule.
- Maastikuilme ja maakasutuse muutused (sh rajatiste sobitumine keskkonda).
- Mõju inimeste heaolule ja tervisele (seoses müra tekkega, lõhna levikuga ning veereostuse ohuga).
- Sotsiaal-majanduslikud mõjud (seosed puhkeala arendamisega ja jäätmekäitluse majanduslik tasuvus).
- Loodusvarade kasutamise efektiivsus.
- Muud küsimused (sh. tootmisprotsessi tehnoloogia ja tootmisprotsessi lõpetamine).

Piiriülest (riigipiiriülest) keskkonnamõju ei ole ette näha. Mõju Natura 2000 võrgustiku aladele ei ole ette näha.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne koosneb järgnevatest osadest:

- kavandatava tegevuse eesmärk ja vajadus;
- ülevaade tegevusega seotud õigusaktidest ning kõrgematest arengudokumentidest;
- ülevaade olemasolevast olukorrast ja mõjutatava keskkonna kirjeldus;
- kavandatava tegevuse ja selle alternatiivsete lahenduste kirjeldus;
- tegevusega kaasneva keskkonnamõju analüüs ja vajalikud leevendavad meetmed negatiivsete keskkonnamõjude vältimiseks või vähendamiseks;
- alternatiivsete lahenduste võrdlus;
- seiremeetmed keskkonnaseisundi jälgimiseks;
- ülevaade avalikkuse kaasamisest ja aruande koostamisel esinenud raskustest;
- aruande hindamistulemuste kokkuvõte.

6. Keskkonnamõju strateegilisel hindamisel kasutatava hindamismetoodika kirjeldus

Keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus hinnatakse jäätmekava rakendamisega kaasnevaid mõjusid, sh võimaliku kompostimisväljaku rajamise ja kasutamisega kaasnevaid mõjusid. Mõjude olulisust hinnatakse tabelis 2 toodud skaala alusel.

Tabel 2. Mõjude olulisuse hindamise skaala.

0	mõju puudub		
-1	väheoluline negatiivne mõju	1	väheoluline positiivne mõju
-2	nõrgalt oluline negatiivne mõju	2	nõrgalt oluline positiivne mõju
-3	mõõdukalt oluline negatiivne mõju	3	mõõdukalt oluline positiivne mõju
-4	oluline negatiivne mõju	4	oluline positiivne mõju
-5	väga oluline negatiivne mõju	5	väga oluline positiivne mõju

Erinevate keskkonnamõju kriteeriumite osakaalu määramiseks arvestatakse ekspertgrupi liikmete hinnanguid kasutades otsustamisel delphi-meetodit. Kaalkriteeriumide hindepallide saamiseks korrutatakse teatava kriteeriumi alusel antud hindepallid kriteeriumi kaaluga. Kavandatava tegevuse ja selle alternatiivide lõplik järjestus saadakse kõigi kaalkriteeriumide hindepallide summeerimisega alternatiivide lõikes.

7. Ajakava ja KSH protsessis osalevad isikud

KSH läbiviimise orienteeruv ajakava on esitatud tabelis 3.

Tabel 3. KSH läbiviimise orienteeruv ajakava.

KSH etapp	Aeg
KSH programmi eelnõu edastamine seisukohtade küsimiseks	Aprill 2010
KSH programmi avalik väljapanek ja arutelu	Mai 2010
KSH aruande koostamine	Aprill- juuli 2010
KSH aruande avalik väljapanek ja arutelu	August 2010
KSH aruande saatmine heakskiitmiseks järelevalvajale	September 2010

Jäätmekava ja selle KSH algataja:

Vaivara vallavolikogu
Pargi 2 Sinimäe 40101 Ida- Virumaa
tel. 39 29 000
vaivara@vaivara.ee

KSH järelvalve teostaja:

Keskkonnaamet Viru regioon
Pargi 15, 41537 Jõhvi
Tel: 332 4401, faks: 332 4403,
e-post: ida-viru@keskkonnaamet.ee

KSH läbiviija:

Alkranel OÜ
Riia 15b, 51010 Tartu
kontaktisik: Riina Raasuke
Tel: 7 366 676
Faks: 7 366 676
E-post: riina@alkranel.ee

Ekspertühma koosseis:

- Alar Noorvee (OÜ Alkranel)- KSH juhtekspert (litsents nr KMH 0098).
- Riina Raasuke (OÜ Alkranel) – projektijuht.
- Britta Pärk (OÜ Alkranel) – keskkonnaspetsialist.

Vajaduse tekkimisel kaasatakse KSH programmi või aruande koostamise protsessi OÜ Alkranel või mõne muu asutuse lisaeksperte ja/või –spetsialiste.

KSH töörühma juht Alar Noorvee omab KSH läbiviimise õigust (vastavalt *keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi* seadus §34 lg 3) sest:

- Omab enam kui 3-aastast töökogemust keskkonnamõju hindamise ja keskkonnamõju strateegiliste hindamiste juhtekspertina (KMH litsentsi esmakordne omistamine 22.10.2003). Omab keskkonnavalast töökogemust alates 2000. aastast. On seejuures läbi viinud mitmed üld- ja detailplaneeringute keskkonnamõju strateegilised hindamised (<http://www.alkranel.ee>)
- On omandanud kõrghariduse keskkonnatehnoloogias (PhD) Tartu Ülikooli Geograafia Instituudis ning läbinud Keskkonnamõju hindamise ainekursuse (2 AP) Tartu Ülikooli Geograafia Instituudis 2002. a ning Kohaliku ja regionaalse arengu planeerimise ainekursuse (2 AP) Tartu Ülikooli Geograafia Instituudis 2005. a. (1 AP = 40 tundi maht)
- Ekspert tunneb keskkonnamõju strateegilise hindamise põhimõtteid, protseduuri ja hindamisega seotud õigusakte. Kasutatavad meetodilised juhendmaterjalid:

- Euroopa Komisjoni juhend “Guidelines for the Assessment of Indirect and Cumulative Impacts as well as Impact Interactions“ (mai 1999, inglise keeles) <http://www.envir.ee/91552>
- Therivel, R. „Strategic Environmental Assessment in Action“ London, 2004.
- „Sustainability Appraisal of Regional Spatial Strategies and Local Development Documents“ Office of Deputy Prime Minister, London 2005.
- Commission's Guidance on the implementation of Directive 2001/42/EC on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment.

9. Projektiga seotud olevate pädevate asutuste seisukohad

Jäätmekava ja KSH aruande koostajad küsivad KSH programmi eelnõu osas seisukohta posti või e-posti allpool toodud asutustelt.

KSH läbiviija küsib KSH programmi eelnõu kohta arvamust:

- Vaivara Vallavalitsuselt (e-posti teel);
- Keskkonnaameti Viru regioonilt (e-posti teel);
- Keskkonnaministeerium (e-post)
- Kultuuriministeeriumilt (e-posti teel);
- Muinsuskaitseametilt (e-posti teel);
- Sotsiaalministeeriumilt (e-posti teel);
- Terviseameti Ida talitusest (e-posti teel);
- Ida-Virumaa Maavalitsuselt (e-posti teel);
- Maanteeametilt (e-posti teel);
- Narva Linnavalitsus (e-posti teel).

Kirjaliku arvamuse esitasid Terviseamet ja Keskkonnaamet. Narva Linnavalitsuselt küsiti KSH programmi kohta arvamust KSH avalikustamise ajal, kuid kirjalikke ettepanekuid ei laekunud, linnavalitsuse esindaja viibis KSH programmi avalikul arutelul. KSH aruande avaliku väljapaneku perioodil laekusid kirjalikud seisukohad Keskkonnaministeeriumilt, Sotsiaalministeeriumilt ja Muinsuskaitseametilt. Ülevaade programmile esitatud ettepanekutest on toodud programmi lisas.

KSH programmi koostasid:

Riina Raasuke
OÜ Alkranel
56 61 56 57
7 366 676

riina@alkranel.ee

/digitaalselt allkirjastatud/

Britta Pärk
OÜ Alkranel
50 56 229
7 366 676

britta@alkranel.ee

Alar Noorvee
OÜ Alkranel
55 40 579
7 366 676

alar@alkranel.ee